

Ruská cesta 404, Jiřice, PSČ: 289 22

Školní preventivní program

školní rok 2016 – 2017

*Po projednání v Pedagogické radě dne 2016
schválil s účinností ode dne 1. 9. 2016*

PhDr. Mgr. Jan Beer,
ředitel školy

Obsah:

<i>Úvod, analýza</i>	3
<i>Priority</i>	4
<i>Cíle</i>	4
<i>Aktivita pro žáky</i>	5
<i>Spolupráce s odborníky</i>	5
<i>Metody</i>	5
<i>ŠPP realizovaný v rámci výuky</i>	6
<i>Volnočasové aktivity</i>	6
<i>Vzdělávání pedagogů</i>	6
<i>Příloha</i>	7

Úvod, analýza

V souladu se strategií prevence rizikového chování je na naší škole realizován školní preventivní program (ŠPP). Na jeho realizaci se podílí celý pedagogický sbor, školní psycholog a další instituce, které se zabývají prevencí rizikového chování středoškoláků a dospělých, a to s ohledem na věkové složení žáků školy.

Střední škola Vize se nalézá ve Věznici Jiřice a poskytuje vzdělání dospělým odsouzeným mužům. Z tohoto úhlu pohledu se jedná o specifické prostředí, ve kterém dochází k interakcím, jež nejsou běžné v civilních školách.

Vzhledem ke kriminální minulosti všech žáků školy se soustředujeme na posilování pozitivních vizí našich žáků, které primárně souvisejí s kladením otázek k jejich začlenění do společnosti po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Za důležitou považujeme i podporu žáků při udržování rodinných vazeb, které jsou při socializaci do života společnosti po propuštění klíčovým momentem. Vyhledávky úspěšné socializace jsou v řadě případů značně omezené. Přesto lze považovat loňský ŠPP za úspěšný. Škola se proto bude i letos soustřeďovat na systematickou práci se skupinou nejrizikovějších osob pro vznik různých forem problémového chování. Tento cíl je zároveň cílem dlouhodobým vycházející z podnětů učitelů i samotných žáků. Mezi priority tím patří i získávání informací pro včasné odhalování rizik (monitoring). V tomto směru začíná škola od letošního školního roku využívat také školního psychologa. Na konci školního roku 2014/15 začala fungovat schránka důvěry. Letos se rovněž zaměříme na vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování jako alternativě k odměnám a trestům.

Přestože je Střední škola Vize střední školou, vzdělává dospělé. Žáky jsou osoby různé vzdělanostní úrovně od mladší dospělosti až po osoby staršího středního věku. Řada z nich se celý život potýkala s různými poruchami chování a učení. Někteří žáci jsou agresivní, s sociální poruchou osobnosti, jsou zde také recidivisté. Vlídlost je nezřídka považována za slabost. Negativita, deprese, chronická únava, nižší motivovanost a psychická nákaza jsou další jevy, se kterými je třeba počítat. Tím jsou dány určité možnosti a limity celého pedagogického sboru. Potřebnou jistotu přináší odsouzeným důsledné dodržování pravidel a řádů, které je i přípravou na odpovědný vstup do světa práce.

Žáci jsou ubytováni ve specifických podmínkách věznice a mohou být ovlivňováni kontakty s rizikovými skupinami odsouzených. K nejrizikovějším prostředím ve škole se řadí WC a umývárny, hřiště, dílny a zákoutí mimo dohled kamerového systému Vězeňské služby ČR. Spolupráce s represivními složkami je nezbytná. Škola rovněž spolupracuje s vězeňským psychologem, vychovateli a sociálními pracovníky vězeňské služby.

Krizové situace, jako je ublížení na zdraví, šikana, agrese, rvačka, vážný úraz, intoxikace žáka apod. řeší škola ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR. Doporučení při profesionálním řešení přímé situace útoku/napadení je přílohou školního preventivního programu a obdrželi ho všichni pracovníci školy.

V loňském roce jsme se zaměřili více na práci se třídami jako sociálními skupinami a získávání informací pro včasné odhalování rizik (monitoring). Použit byl dotazník KLIT ke zjišťování klimatu ve třídě. Na programu se podílela školní psycholožka, která navštěvovala výuku a poskytla cenné informace vyučujícím.

Během školního roku se podařilo výrazně zlepšit atmosféru především u žáků ve třetím ročníku, který ukončil vzdělávání s velmi dobrými výsledky. Na uvedeném hodnocení se shodli všichni vyučující.

Pokračovat bude systematická práce s rizikovými osobami a důraz na vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování a rozvoj komunikace.

Plánujeme rovněž soustředit pozornost více na žáky těsně před propuštěním, snížit jejich existenční obavy, pomoci případně najít vhodnou odvykací léčbu, zajistit práci a ubytování. Zopakovat letos úspěšnou přednášku na téma Finanční gramotnost.

Priority

V tomto školním roce se zaměříme na:

Prevenci záškoláctví. Přestože jsou žáci naváděni do školy vězeňskou službou, někteří se vyhýbají této povinnosti neustálým nahlašováním k lékaři. Informace o problému vycházejí z třídní knihy, sdělení učitelů a vychovatelů a zápisů v deníku metodika prevence.

Je třeba seznamovat žáky s příslušným zněním školního řádu, provádět důsledněji kontrolu sešitů, zadávat úkoly předtím nepřítomným žákům. Především také více komunikovat s vychovateli, aby rizikovní žáci zlepšili docházku do školy. Využít případně motivačně i finanční odměňování.

(Zajišťují třídní učitelé, metodik prevence, vedoucí studijního oddělení a ředitel)

Prevenci kouření. Vysvětlovat podstatu závislosti na tabáku, která zahrnuje nejen samotnou nikotinovou závislost, ale zároveň složky psychosociální a behaviorální, které z ní činí velmi složitý problém. Nabídnout i možné způsoby, jak s touto častokrát velmi silnou závislostí pracovat nebo s ní úplně skoncovat. Na této cestě je mohou terapeuticky doprovázet psychologové a speciální pedagogové. Žáci v dotazníkovém šetření z května a června 2016 označili za nejvíce ohrožující právě závislost na kouření.

(Přednáška, Centrum pro závislé na tabáku, zajišťuje ředitel školy)

Systematickou práci se skupinou osob vykazující zvýšenou míru rizika pro vznik různých forem rizikového chování. Má především výchovný charakter. Jde o práci s cílovou skupinou realizovanou mimo běžné i v běžném prostředí, důsledné dodržování pravidel a školního řádu (beseda, skupinová práce, situační intervence, individuální rozhovor, řešení individuálních potíží žáka).

(Zajišťuje školní psychologka, metodik prevence a třídní učitelé)

Vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování a rozvoj komunikace. Využití třídnických hodin a rozhovorů k náhledu na situaci, pomoc poradenských pracovníků školy (skupinová práce, nácvik sociálních a komunikačních dovedností s cílem zlepšit komunikaci).

(Zajišťují třídní učitelé, metodik prevence, školní psychologka)

Cíle

Cílem prevence je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování, výchova k zodpovědnosti za své chování.

Pedagogové vedou žáky k osvojování mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Náš ŠPP je zaměřen na dlouhodobé komplexní působení na osobnost vychovávaného, jeho informovanost, pomoc při řešení problémů, spolupráci s organizacemi a úřady. Chceme vést žáky ke zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznávání sebe sama, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci alkoholu, léků a jiných návykových látek, které se váží k jejich kriminální zkušenosti.

Aktivity pro žáky

I. SPECIFICKÁ PREVENCE

- přednáška/beseda na téma Zdravotní rizika kouření tabáku, jakožto jednoho z nejzávažnějších celospolečenských problémů (zajistí Centrum pro závislé na tabáku 3. interní kliniky 1. lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze)
- beseda s pracovníky organizace Semiramis na téma: Jak vyřešit drogy po propuštění
- beseda s vězeňským psychologem na téma Rizikové chování ve věznicích (drogy, sebepoškozování, poruchy v mezilidských vztazích aj.)
- beseda se školní psycholožkou o aktuálních problémech ve třídách v rámci třídnických hodin
- beseda s vězeňským kaplanem o duchovním životě, sektách a aktuálních problémech
- případně přednáška na téma finanční gramotnost se zkušeným lektorem

II. NESPECIFICKÁ PREVENCE

- další zvažované akce podle aktuální nabídky (ústní hygiena, relaxační techniky, aktivizace a organizace času ve specifických podmínkách).

Spolupráce s odborníky

Na zajištění osvětové a poradenské činnosti při primární prevenci i při řešení aktuálních problémů, diagnostiky, dalšího vzdělávání žáků a pedagogů se podílejí:

- školní psycholožka;
- psycholog Vězeňské služby ČR;
- vychovatelé a sociální pracovníci a další příslušníci Vězeňské služby ČR;
- pedagogicko-psychologické poradny;
- Policie ČR;
- Probační a mediační služba ČR;
- další instituce dle potřeby a aktuální nabídky.

Metody

Kromě tradičních výchovně vzdělávacích metod budou využívány:

- individuální konzultace, individuální přístup k žákům;
- řešení konfliktu;
- psychosociální hry;
- meditační techniky;
- situační intervence;
- řízená diskuse o různých společenských problémech;
- besedy, přednášky s odborníky;
- samostatná práce – vyhledávání informací v odborné literatuře, tisku;
- osobnostní a dramatická výchova – sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru.

ŠPP realizovaný v rámci výuky

Společenskovední předměty – genderové rozdíly a nerovnosti, multikulturalismus, dodržování společenských norem, předcházení konfliktům, šikanování, vliv skupiny na chování jedince, závislosti, extrémistická hnutí a jejich nebezpečí, užívání a dealerství drog, nelegální převoz drog, agrese, vliv médií a reklamy a jejich kritické zhodnocení.

Právní normy – trestní, rodinné a pracovní právo v běžném životě.

Český jazyk a literatura – skupinová práce, kultivace ústního a písemného projevu, kreativní psaní, rozvoj komunikace, práce ve čtenářských dílnách

Technologie a Materiály – důraz na dodržování BOZP a hygieny práce, nakládání s nebezpečnými látkami a organickými rozpouštědly, příprava na vstup do světa práce.

Základy přírodních věd – alkohol, zneužívání návykových látek, léků, tabakismus a další formy závislostí, vliv návykových látek na osobnost, zneužívání některých plodin - mák, konopí seté, durman, vliv racionální stravy na zdraví, stravovací návyky, jídelníček, význam zdravého životního stylu.

Tělesná výchova – výchova ke zdravému životnímu stylu, vliv návykových látek na zdravotní stav a výkonnost, způsoby relaxace a cvičení, jak správně cvičit a posilovat, masáže a automasáže.

Cizí jazyky – rozvoj komunikace, práce ve skupinách.

Volnočasové aktivity

1. podpora samostudia cizích jazyků – anglického, německého, ruského
2. sportovní aktivity – díky pořízení posilovacího stroje školou na ubytovnu žáků školy;
3. využívání knihovního fondu školy,
4. podpora individuálních zájmů (historie, meditace, duševní hygiena, zdraví)

Vzdělávání pedagogů

Účast školního metodika prevence v doplňujícím a rozšiřujícím studiu pro výchovné poradce a metodiky prevence při Pedagogické fakultě UK Praha a na 8. adiktologické konferenci v Kladně. Kontakty metodika a výchovného poradce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Nymburk.

Účast dalších vyučujících na seminářích, přednáškách, akreditovaných kurzech k problematice zdravého životního stylu, komunikace, řešení šikany, závislostí a dalších (dle aktuální nabídky), samostudium (metodické materiály, odborná literatura, tisk, internet...).

V Jiřicích dne 2016

Školní preventivní program zpracoval:
Mgr. et Mgr. Jiří Pinka,
Školní metodik prevence

Příloha školního preventivního programu:

Doporučení při profesionálním řešení přímé situace útoku/napadení

- a) znalost prostředí:** Dobrá znalost prostředí, čímž je myšlena dobrá znalost jednotlivých žáků, materiálního zabezpečení školy (jednotlivé třídy, kabinetu učitele, sborovny, dílny atp.) a prostředí věznice (umístění tísňových hlásičů, dozorčích stanovišť, tísňových volacích znaků atp.) může být neocenitelnou pomocí při vzniku problémové situace.
- b) vyhnout se riziku:** Prevence a vyhnutí se vzniku problémové konfliktní situace je vždy lepší, než řešit již vzniklý konflikt.
- c) tísňový hlásič:** Použitím tísňového hlásiče (umístěn v každé třídě) je možno přivolat okamžitou profesionální pomoc příslušníků Vězeňské služby České republiky.
- d) požádat o pomoc:** Při vzniku problémové situace neváhejte požádat o pomoc další přítomné osoby (nejefektivnější je oslovit konkrétní osoby jménem, vyhneme se tak nežádoucímu „efektu nepomáhajícího přihlížejícího“).
- e) únik:** Při vzniku hrozby napadení bezodkladně opustit nebezpečný prostor.
- f) nutná sebeobrana:** V případě už probíhajícího napadení použít všechny prostředky k odvrácení útoku (viz. ust. § 28 krajní nouze a § 29 nutná obrana zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění). K odvrácení útoku je nutné vždy použít obranné protiagrese vyšší intenzity, než použil útočník, aby bylo dosaženo jeho přemožení/pacifikace a odvrácení bezprostředního nebezpečí. Neváhejte použít improvizovaných zbraní (tužka, hrnek, židle, nůžky, ukazovátka, taška, kniha atp.).
- g) přivolání pomoci:** Po odvrácení útoku přivolejte tísňovým hlásičem pomoc. Poskytněte první pomoc útočníkovi, popř. dalším zraněným osobám.
- h) informace:** O incidentu podejte informaci vedení školy a vězeňské službě České republiky (úřední záznam).

Pro SŠ VIZE zpracoval
psycholog Vězeňské služby České republiky
PhDr. Petr Novák, Ph.D.